

Funkcionalna struktura

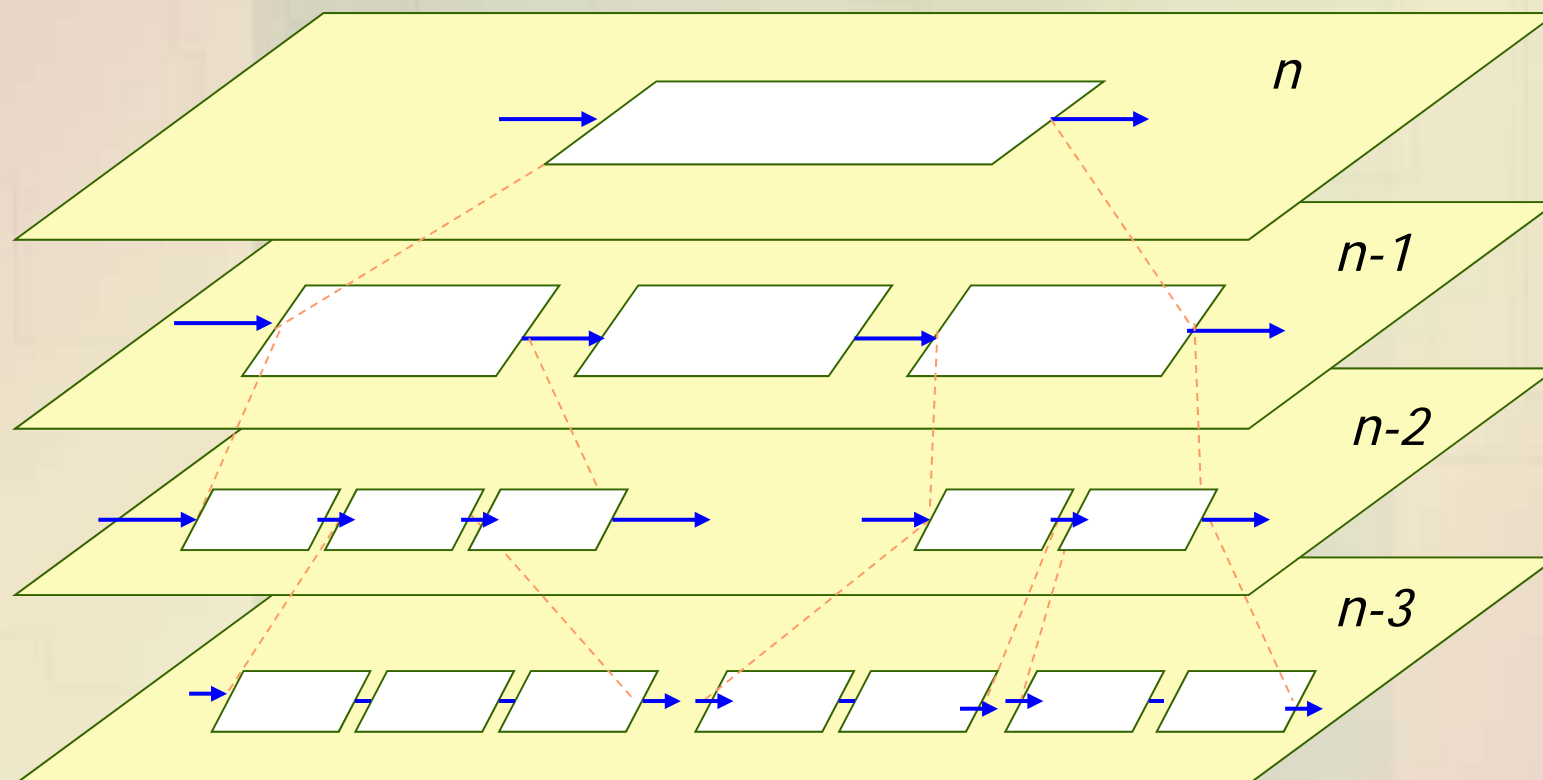
Funkcionalna struktura je model kojim se definiše tehnički proces u mašinskom sistemu.

Omogućava da se proces predstavi odvojeno od strukture sistema i da se za potrebnu funkcionalnu strukturu formira struktura dijelova.

Funkcionalna struktura je skup međusobno povezanih transformacija materijala, energije ili podataka koje omogućavaju realizaciju tehničkog procesa.

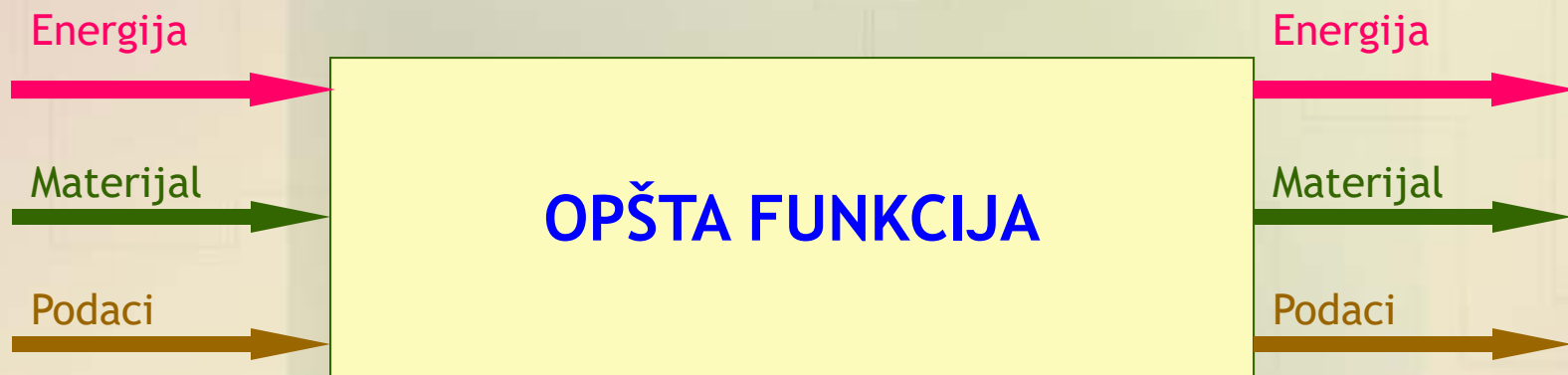
Tehnički proces (mehanički, hemijski, električni, kombinovani, ...) je proces transformacije materijala ili energije koji se odvija u sistemu.

Hijerarhija funkcionalnih struktura

Formiranje funkcionalne strukture

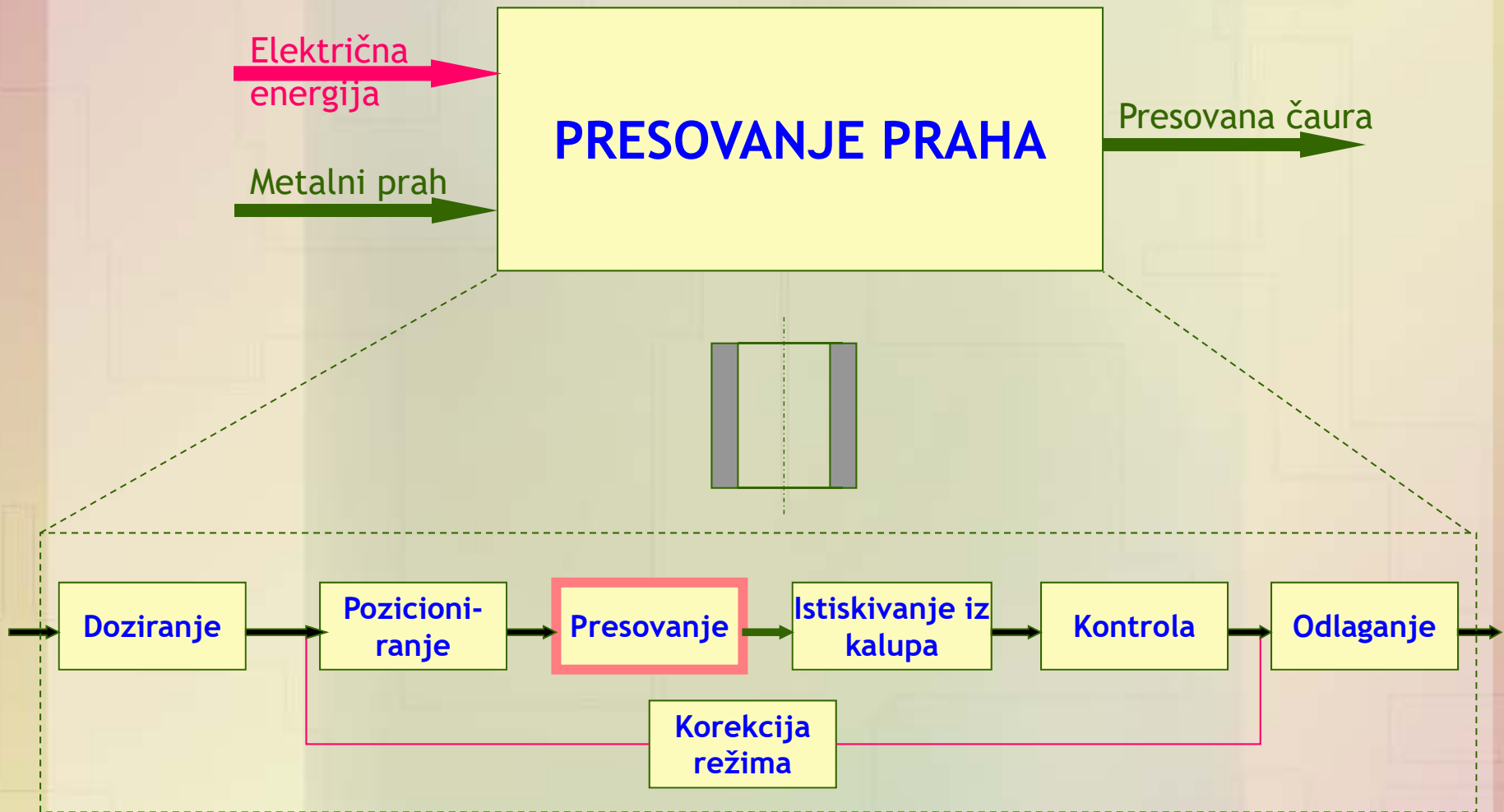
Opšta (ukupna) funkcija

OPŠTA funkcija:

- **Radna**
  - Prerada
  - Transport
  - Manipulacija sa materijalom
- **Energetska funkcija (izvršava se u energetskeim mašinskim sistemima)**
  - Motori
  - Generatori
  - Turbine
  - Pumpe
  - Kompresori ...
- **Namjenska - ne mogu se svrstati ni u jednu od prve dvije grupe (mašinski sistemi u vojnoj tehnici)**

Struktura parcijalnih funkcija za presovanje metalnog praha (sinterovanje - sljepljivanje čestica)

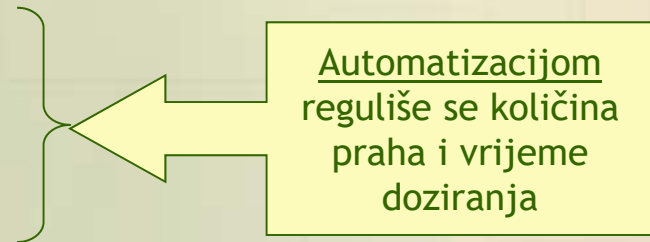

Parcijalne funkcije se mogu svrstati u tri klase ili grupe:

1. GRUPA - izvršavaju se mašinskim sistemom koji se razvija
✓ Istiskivanje iz kalupa

2. GRUPA - realizuje izvršilac - rukovaoc mašinskog sistema

- ✓ Dovodjenje metalnog praha
- ✓ Doziranje
- ✓ Kontrola
- ✓ Odlaganje

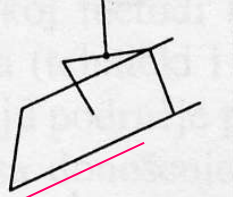
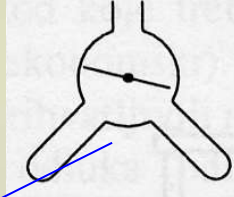
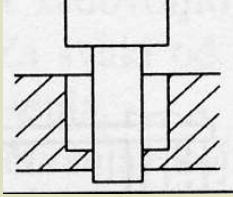
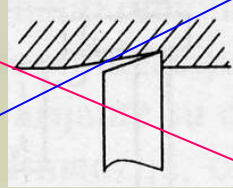
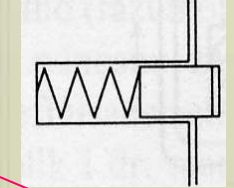
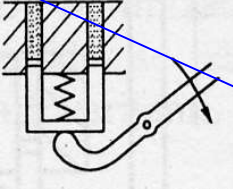
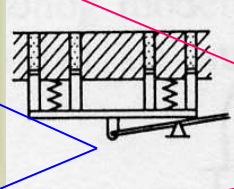
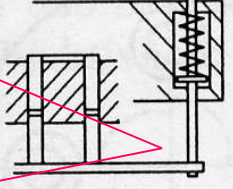
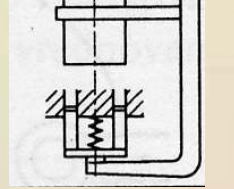

3. GRUPA - realizuju mašinski sistemi koji rade u sprezi sa onim koje treba razviti
✓ Presovanje

Parcijalne funkcije	Izvršioци (nosioci parcijalnih funkcija)						
	1	2	3	4	5	6	7
1	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.	1.5.	1.6.	1.7.
2	2.1.	2.2.	2.3.	2.4.	2.5.		
3	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.	3.5.	3.6.	
4	4.1.	4.2.	4.3.	4.4.			
5	5.1.	5.2.	5.3.	5.4.	5.5.	5.6.	5.7.

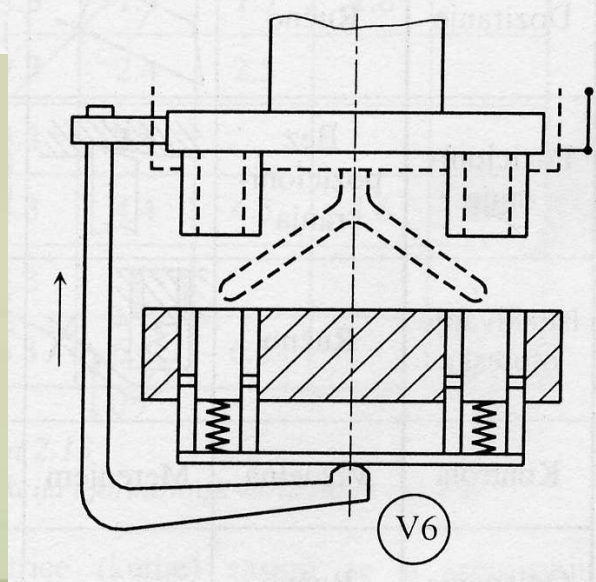
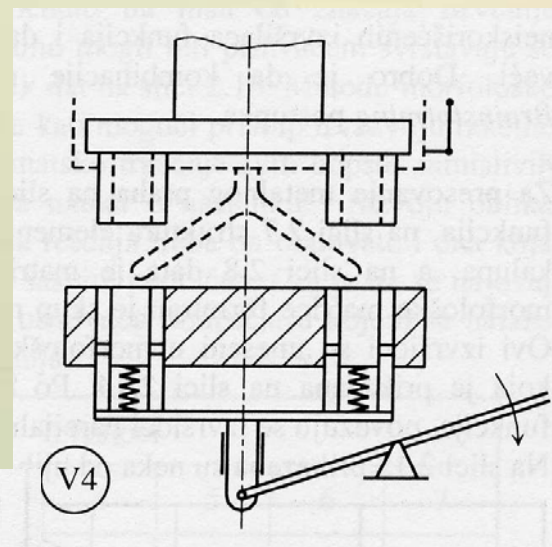
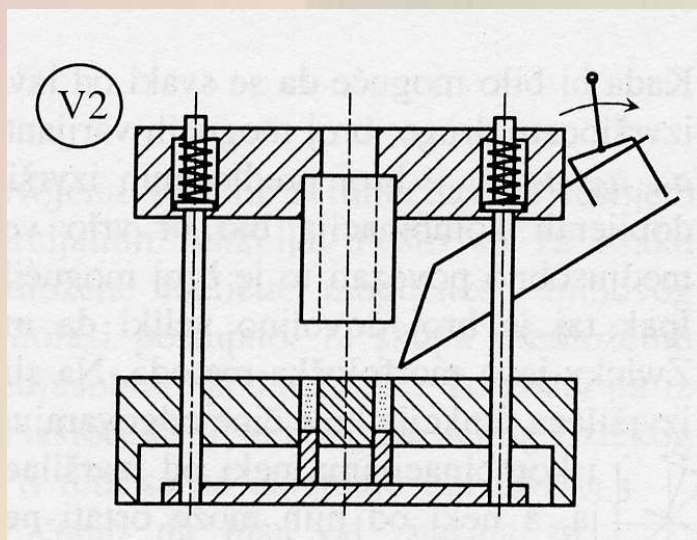
MORFOLOŠKA MATRICA IZVRŠILACA PARCIJALNIH FUNKCIJA

Doziranje	Ručno				
Pozicioniranje	Bez pozicioniranja				
Istiskivanje otpreska	Ručno				
Kontrola	Vizuelna	Mjerenjem			
Odlaganje	Ručno				

V4

V2

Varijantna rješenja

Izbor optimalne varijante

Ocjena tehničke vrijednosti

$$X_i = \frac{\sum_{j=1}^n k_j p_j}{\sum_{j=1}^n k_j p_{\max}}$$

Ocjena ekonomske vrijednosti

$$Y_i = \frac{\sum_{j=1}^n k_j p_j}{\sum_{j=1}^n k_j p_{\max}}$$

Ocjene > 0.8 vrlo dobra koncepcijska varijanta

Ocjene > 0.7 grupa dobrih koncepcijskih varijanti

Ocjene < 0.6 nezadovoljavajuća koncepcijska varijanta

Tehnička ograničenja	V2	V4	V6	Idealno rješenje
Kapacitet	1	3	3	4
Produktivnost	3	3	4	4
Preciznost	4	4	3	4
Pouzdanost	4	4	4	4
Rukovanje	4	3	4	4
Koordinata X	0.8	0.85	0.9	1

Ekonomska ograničenja	V2	V4	V6	Idealno rješenje
Broj dijelova	2	2	3	4
Složenost	2	3	3	4
Složenost montaže	2	3	3	4
Zbir	6	8	9	12
Koordinata Y	0.5	0.66	0.75	

$$\left. \begin{array}{l} \Sigma(V2)=16 \\ \Sigma(I)=20 \end{array} \right\} \Sigma(V2)/\Sigma(I)=0.8$$

